Sprawdzian: Europa w XVI i XVII w. (klasa 2 liceum) Grupa A

Historia: wojny religijne, rewolucja angielska i absolutyzm w latach 1500–1700

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 17

8 zadań, 17 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Pokój westfalski (1648), kończący wojnę trzydziestoletnią, jest uznawany za fundament:

(A) nowożytnego systemu suwerennych państw i zasady nienaruszalności ich granic
(B) Świętego Przymierza monarszego skierowanego przeciw Francji
(C) unii personalnej angielsko-holenderskiej pod rządami Wilhelma Orańskiego
(D) pierwszej pisanej konstytucji w Europie

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Sentencja 'Państwo to ja' jest przypisywana:

(A) Fryderykowi II Wielkiemu
(B) Ludwikowi XIV
(C) Piotrowi I Wielkiemu
(D) Karolowi V Habsburgowi

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Jakie znaczenie miał Pokój Westfalski (1648) dla ładu europejskiego?

(A) Kończąc Wojnę Trzydziestoletnią, ustanowił Francję hegemonem całej Europy na następne 200 lat
(B) Utrwalił zasadę suwerenności państw i pluralizmu wyznaniowego, kończąc wojny religijne w Rzeszy
(C) Ustanowił Ligę Narodów jako organ utrzymania pokoju w Europie
(D) Zakończył ekspansję Imperium Osmańskiego w Europie Środkowej

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–2 pkt)

Uzupełnij: (1) Wzorcowym symbolem monarchii absolutnej był (1) _____ Francji, któremu przypisuje się słowa „Państwo to ja". (2) Po Chwalebnej Rewolucji (1688) Anglia stała się monarchią (2) _____, w której władza królewska była ograniczona przez parlament.

(1) do wyboru: Ludwik XIV / Ludwik XVI / Ludwik XIII / Henryk IV
(2) do wyboru: absolutną / parlamentarną / elekcyjną / teokratyczną

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Scharakteryzuj przyczyny, przebieg i skutki wojny trzydziestoletniej (1618–1648).

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, na czym polegała rewolucja naukowa XVI i XVII wieku i wskaż jej znaczenie dla rozwoju nowożytnej nauki.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij przyczyny i przebieg wojny trzydziestoletniej (1618–1648).

Zadanie 8. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, na czym polegał absolutyzm francuski za panowania Ludwika XIV, i podaj jeden przykład jego realizacji.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/historia/europa-w-xvi-xvii-w

Sprawdzian: Europa w XVI i XVII w. (klasa 2 liceum) Grupa B

Historia: wojny religijne, rewolucja angielska i absolutyzm w latach 1500–1700

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 17

8 zadań, 17 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Rewolucja angielska (wojna domowa 1642–1649), zakończona egzekucją króla Karola I, doprowadziła do:

(A) wprowadzenia w Anglii republiki pod rządami Olivera Cromwella
(B) trwałego zniesienia monarchii w Anglii i ustanowienia dziedzicznej republiki
(C) unii personalnej Anglii ze Szkocją pod berłem dynastii Stuartów
(D) przyjęcia Wielkiej Karty Swobód ograniczającej władzę króla

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Pokój westfalski z 1648 roku, kończący wojnę trzydziestoletnią, uznaje się za początek nowożytnego prawa międzynarodowego, ponieważ wprowadził zasadę:

(A) powszechnej władzy papieża nad monarchami i prymatu Kościoła w polityce
(B) jedności religijnej Europy pod zwierzchnictwem Kościoła katolickiego
(C) podporządkowania mniejszych państw cesarzowi jako zwierzchnikowi Rzeszy
(D) suwerenności i równości państw niezależnie od religii panującej w nich

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Pokój westfalski (1648):

(A) suwerenność ~300 państw, nieingerencja
(B) zjednoczenie Niemiec pod władzą Habsburgów
(C) rozpad Francji na odrębne księstwa
(D) powołanie Ligi Narodów, zbiorowe bezpieczeństwo

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–2 pkt)

Uzupełnij zdania: (1) Pokój westfalski, zawarty w 1648 r., zakończył wojnę (1) _____ . (2) Na mocy pokoju westfalskiego umocniona została zasada suwerenności państw oraz faktyczny podział Rzeszy Niemieckiej na liczne, w praktyce niezależne (2) _____

(1) do wyboru: trzydziestoletnią / siedmioletnią / północną / stuletnią
(2) do wyboru: województwa / państwa / kolonie / diecezje

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Przedstaw dzieje Rosji w XVI–XVII w., uwzględniając rządy Iwana IV Groźnego, okres smuty i objęcie tronu przez Romanowów.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Omów skutki wojny trzydziestoletniej (1618-1648) dla Rzeszy Niemieckiej i międzynarodowego ładu politycznego w Europie.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij przyczyny i przebieg wojny trzydziestoletniej (1618-1648) oraz znaczenie pokoju westfalskiego.

Zadanie 8. (0–3 pkt)

Wyjaśnij przyczyny i skutki angielskiej wojny domowej (1642–1651) oraz egzekucji Karola I Stuarta w 1649 roku.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/historia/europa-w-xvi-xvii-w

Sprawdzian: Europa w XVI i XVII w. (klasa 2 liceum)

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **B**

4. (2 pkt) **(1) Ludwik XIV; (2) parlamentarną** — po 1 pkt za lukę

5. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Przyczyny: konflikt religijny w Rzeszy, ambicje Habsburgów, rywalizacja Francji. Przebieg: 4 fazy (czeska, duńska, szwedzka, francuska). Skutki: pokój westfalski — podział wyznaniowy, suwerenność 300 państewek, Francja wzmocniona, Niemcy zdewastowane.
Punktacja: Przyczyny (1 pkt) + przebieg (1 pkt) + skutki (1 pkt).

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rewolucja naukowa polegała na odejściu od bezkrytycznego opierania się na autorytetach starożytnych (Arystoteles, Ptolemeusz) na rzecz systematycznej obserwacji, eksperymentu i opisu matematycznego zjawisk przyrody. Kluczowe odkrycia — heliocentryzm Kopernika, prawa ruchu planet Keplera, obserwacje teleskopowe Galileusza i prawo powszechnego ciążenia Newtona — ukształtowały nowy, matematyczno-eksperymentalny model uprawiania nauki. Doprowadziło to do wykształcenia metody naukowej oraz powstania pierwszych towarzystw naukowych, takich jak Royal Society w Londynie.
Punktacja: Wskazanie istoty rewolucji (odejście od autorytetów starożytnych na rzecz obserwacji i eksperymentu) – 1 pkt. Podanie przykładu odkrycia (heliocentryzm Kopernika, prawa Newtona) – 1 pkt. Wskazanie znaczenia dla dalszego rozwoju nauki (metoda naukowa, powstanie towarzystw naukowych) – 1 pkt. Łącznie 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wojna trzydziestoletnia wybuchła w 1618 roku na tle konfliktu religijnego między katolikami a protestantami w Rzeszy Niemieckiej, a bezpośrednim impulsem była defenestracja praska, gdy protestanccy szlachcice czescy wyrzucili z okna zamku katolickich urzędników habsburskich. Konflikt stopniowo się umiędzynarodowił, przechodząc przez fazę czesko-palatynacką, duńską, szwedzką i francuską, angażując kolejno Danię, Szwecję i katolicką Francję (walczącą jednak przeciw Habsburgom z powodów politycznych). Wojna spustoszyła Rzeszę, powodując ogromne straty ludnościowe i gospodarcze, osłabiła pozycję cesarstwa habsburskiego i zakończyła się w 1648 roku pokojem westfalskim, wprowadzającym nowy ład międzynarodowy oparty na suwerenności państw.
Punktacja: 1 pkt za przyczynę (konflikt religijny katolicko-protestancki w Rzeszy, zapoczątkowany defenestracją praską w 1618 r.) + 1 pkt za przebieg (stopniowe umiędzynarodowienie konfliktu — zaangażowanie Danii, Szwecji, Francji) + 1 pkt za skutki (ogromne straty ludnościowe w Rzeszy, osłabienie cesarstwa, pokój westfalski). Maks. 3 pkt.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Absolutyzm francuski Ludwika XIV polegał na skupieniu pełni władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej w rękach monarchy, rządzącego bez zwoływania stanów generalnych i ograniczającego samodzielność arystokracji oraz parlamentów prowincjonalnych. Realizacją tej polityki była m.in. budowa pałacu w Wersalu, gdzie król zgromadził wokół siebie arystokrację, kontrolując ją poprzez system dworskiej etykiety i uzależnienie od królewskich łask.
Punktacja: Uwzględnienie: koncentracji pełni władzy w rękach monarchy (hasło „państwo to ja"), ograniczenia roli arystokracji i parlamentów, centralizacji administracji, merkantylizmu Colberta, budowy Wersalu jako symbolu władzy. Maks. 3 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **A**

4. (2 pkt) **(1) trzydziestoletnią; (2) państwa** — po 1 pkt za lukę

5. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Iwan: car, opryczнina. Smuta: kryzys, interwencja polska. Romanowowie od 1613.
Punktacja: Iwan IV(1)+Smuta(1)+Romanowowie(1).

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wojna trzydziestoletnia spowodowała ogromne straty demograficzne i zniszczenia gospodarcze na terytorium Rzeszy Niemieckiej, którą wielu historyków uznaje za najbardziej dotkniętą wojną krainę ówczesnej Europy. Na mocy pokoju westfalskiego (1648) Rzesza została faktycznie rozbita politycznie na setki suwerennych w praktyce państw i księstw, a władza cesarza uległa znacznemu osłabieniu. W skali międzynarodowej wojna doprowadziła do ukształtowania nowego ładu politycznego opartego na zasadzie suwerenności państw (tzw. system westfalski), a jej beneficjentami stały się przede wszystkim Francja i Szwecja, które zyskały nowe terytoria i wzrost znaczenia politycznego.
Punktacja: 1 pkt za skutki demograficzno-gospodarcze - ogromne straty ludnościowe i zniszczenia gospodarcze na terenie Rzeszy Niemieckiej. 1 pkt za skutki ustrojowe dla Rzeszy - faktyczne rozbicie polityczne Rzeszy na liczne, suwerenne w praktyce państewka, osłabienie władzy cesarza. 1 pkt za skutki międzynarodowe - ukształtowanie nowego ładu opartego na zasadzie suwerenności państw (tzw. system westfalski), wzrost znaczenia Francji i Szwecji. Maksymalnie 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wojna trzydziestoletnia wybuchła w 1618 r. jako konflikt religijny między katolikami a protestantami w Czechach (defenestracja praska), szybko przekształcając się w wojnę o dominację w Europie między Habsburgami a koalicją państw protestanckich wspieranych przez katolicką Francję. Wojna spustoszyła zwłaszcza ziemie niemieckie. Pokój westfalski z 1648 r. ukształtował nowy ład w Europie oparty na zasadzie suwerenności państw narodowych i równowagi sił, uznając luteranizm i kalwinizm za wyznania równouprawnione obok katolicyzmu.
Punktacja: Przyczyny - konflikty religijne katolicko-protestanckie, rywalizacja Habsburgów z Francją (1 pkt). Przebieg - eskalacja z konfliktu lokalnego w Czechach do wojny ogólnoeuropejskiej (1 pkt). Znaczenie pokoju westfalskiego - nowy ład, zasada suwerenności państw (1 pkt). Łącznie 3 pkt.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wojna domowa w Anglii wybuchła na tle konfliktu między Karolem I Stuartem, dążącym do rządów absolutnych i samodzielnego nakładania podatków, a parlamentem broniącym swoich prerogatyw. Po serii starć zwyciężyły siły parlamentu dowodzone przez Olivera Cromwella; w 1649 r. Karol I został osądzony i stracony, a Anglię ogłoszono republiką (Commonwealth). Wydarzenie to stało się precedensem ograniczenia władzy monarszej, wpływając na późniejszy rozwój monarchii konstytucyjnej po Rewolucji Chwalebnej 1688 r.
Punktacja: Przyczyny konfliktu między królem a parlamentem, np. spory o podatki i zakres władzy (1 pkt) + przebieg i wynik wojny — zwycięstwo parlamentu, egzekucja Karola I (1 pkt) + skutki, np. republika Cromwella, precedens ograniczenia władzy królewskiej (1 pkt). Maks. 3 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 17 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	16–17 pkt
dobry (4)	13–15 pkt
dostateczny (3)	9–12 pkt
dopuszczający (2)	6–8 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/historia/europa-w-xvi-xvii-w**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.